

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lutego 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Gawda (spr.)
Sędziowie:	SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska SO del. do SA Elżbieta Wojtczuk
Protokolant: protokolant sądowy Kinga Panasiuk-Garbacz	

po rozpoznaniu w dniu 14 lutego 2018 r. w Lublinie

sprawy J. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

od wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu

z dnia 27 kwietnia 2017 r. sygn. akt VI U 1185/16

I. zmienia częściowo zaskarżony wyrok w ten sposób, że: za okres od 20 grudnia 1979 roku do 31 stycznia 1981 roku oraz za grudzień 1981 roku przyjmuje do ustalenia wysokości emerytury roczną podstawę wymiaru składek odpowiadającą sześciokrotnemu najniższemu wynagrodzeniu miesięcznemu w gospodarce uspołecznionej, za okres od 1 marca 1983 roku do 31 grudnia 1983 roku, od 20 czerwca 1985 roku do 31 grudnia 1985 roku, za 1986 rok, 1987 rok, 1988 rok oraz za okres od 1 stycznia 1990 roku do 1 października 1990 roku – najniższe wynagrodzenie w gospodarce uspołecznionej za każdy miesiąc;

II. oddala apelację w pozostałej części.

Elżbieta Wojtczuk Elżbieta Gawda Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska

III AUa 541/17

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 lutego 2016 r. Sąd Okręgowy w Radomiu zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z dnia 6 lutego 2015 r. w ten sposób, że przyjął do obliczenia wysokości emerytury J. G. wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynoszący 121,68%. Sąd umorzył postępowanie w zakresie decyzji z dnia 19 listopada 2014 r.

Na skutek apelacji organu rentowego w zakresie rozstrzygnięcia o wysokości emerytury Sąd Apelacyjny uchylił powyższy wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Rzeczą Sądu Okręgowego było zbadanie czy dokumentacja przedstawiona przez wnioskodawcę pozwala na ustalenie podstawy wymiaru świadczenia a jeśli nie jest wystarczająca Sąd winien zastosować obowiązujące w spornych okresach przepisy.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że do ustalenia wysokości emerytury przyjął: za okres od 20 grudnia 1979 roku do 31 grudnia 1980 roku kwotę 113.763 zł, za styczeń 1981 roku kwotę 9.480 zł, za okres od 1 lutego do 30 listopada 1981 roku roczną podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne w wysokości sześciokrotnej kwoty obowiązującego wówczas najniższego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce uspołecznionej, za grudzień 1981 roku kwotę 9.480 zł, za okres od 1 stycznia do 16 maja 1982 roku roczną podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne w wysokości sześciokrotnej kwoty obowiązującego wówczas najniższego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce uspołecznionej, za okres od 17 maja 1982 roku do 28 lutego 1983 roku obowiązujące wówczas najniższe wynagrodzenie w gospodarce uspołecznionej za każdy miesiąc, za okres od 1 marca do 31 grudnia 1983 roku kwotę 120.000 zł, za okres od 1 stycznia do 30 listopada 1984 roku obowiązujące wówczas najniższe wynagrodzenie w gospodarce uspołecznionej za każdy miesiąc, za grudzień 1984 roku kwotę 18.000 zł, za okres od 20 czerwca do 31 grudnia 1985 roku kwotę 82.800 zł, za rok 1986 kwotę 110.400 zł, za rok 1987 kwotę 146.000 zł, za rok 1988 kwotę 240.000 zł, a za okres od 1 stycznia do 1 października 1990 roku kwotę 1.244.000 zł. Oddalił odwołanie w pozostałym zakresie.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach prawnych:

J. G. urodził się w dniu (...). W okresie od 20 grudnia 1979 roku do 31 grudnia 1984 roku był zatrudniony w Wojewódzkim Ośrodku(...)w R. jako agent restauracji (...) w M..

Z zaświadczeń (...) w R. z dnia 5 lutego 1981 roku i z dnia 4 stycznia 1982 roku wynika, iż wynagrodzenie miesięczne J. G. wynosiło około 10.000 zł. Z kalkulacji finansowych dla restauracji (...) w M. wynika, iż w okresie od 20 grudnia 1979 roku do 31 grudnia 1980 roku zysk przedsiębiorstwa wyniósł 113.763 zł, od 1 lutego 1982 roku do 28 lutego 1983 roku płace pracowników i agenta wyniosły 41.200 zł, od 1 marca do 31 grudnia 1983 roku płaca agenta wyniosła 12.000 zł miesięcznie, a od 1 kwietnia do 31 grudnia 1984 roku płace agenta i współagenta wyniosły 27.000 zł miesięcznie. Ze świadectwa pracy z dnia 10 kwietnia 1985 roku wynika zaś, iż wynagrodzenie J. G. według kalkulacji finansowej wyniosło 18.000 zł miesięcznie.

W okresie od 20 czerwca 1985 roku do 1 października 1990 roku J. G. zatrudniony był w Gminnej Spółdzielni (...) w I. w pełnym wymiarze czasu pracy na podstawie umowy agencyjnej na warunkach zlecenia, na stanowisku agenta sprzedawcy w Punkcie Sprzedaży Detalicznej, prowadząc osobiście placówkę handlową według zryczałtowanego systemu wynagrodzeń. Z kalkulacji wyników dla prowadzonego na podstawie umowy zlecenia punktu sprzedaży detalicznej branży cukierniczej w I. za okres od 20 czerwca do 31 grudnia 1985 roku wynika, iż zysk wyniósł 82.800 zł, w roku 1986 wynagrodzenie agenta wyniosło 110.400 zł, w roku 1987 wynagrodzenie agenta wyniosło 146.000 zł, w roku 1988 zysk wyniósł 240.000 zł, a za rok 1989 różnica zysku pozostawiona agentowi w stosunku do kosztów poniesionych przez agenta przyniosła stratę 41.400 zł, za okres od 1 stycznia do 1 października 1990 roku różnica zysku pozostawiona agentowi w stosunku do kosztów poniesionych przez agenta wyniosła 1.244.000 zł.

Decyzją z dnia 19 listopada 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. przyznał J. G. prawo do emerytury z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego od dnia(...), tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek

na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia, tj. z lat 1969-1992. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury wyniósł 34,55%.

Kolejną decyzją z dnia 16 grudnia 2014 roku pozwany dokonał przeliczenia podstawy wymiaru emerytury z uwzględnieniem wynagrodzenia za okres od 16 listopada 1975 roku do 14 lutego 1978 roku. Nadal jednak za okres od 1 lipca do 31 grudnia 1974 roku przyjęto wynagrodzenie minimalne, a za lata 1978-1990 kwoty zerowe, gdyż było to zatrudnienie na podstawie umowy agencyjnej. Wskaźnik podstawy wymiaru emerytury wyniósł 45,79%.

W dniach 19 i 20 stycznia 2015 roku J. G. złożył wnioski o ponowne przeliczenie podstawy wymiaru świadczenia, dołączając kalkulacje finansowe dla restauracji (...) prowadzonej przez niego na podstawie umowy agencyjnej za lata 1979-1980, 1982, 1983, 1984 - zawartej z Wojewódzkim Ośrodkiem(...) (...)w R. oraz za lata 1985-1990 - zawartej z Gminną Spółdzielnią (...) w I..

Decyzją z dnia 6 lutego 2015 roku pozwany odmówił przeliczenia podstawy wymiaru świadczenia na podstawie przedłożonych dokumentów.

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o dokumenty, w tym znajdujące się w aktach osobowych wnioskodawcy i w aktach organu rentowego, a także w oparciu o zeznania wnioskodawcy. Dokumenty zgromadzone w niniejszej sprawie nie były kwestionowane przez żadną ze stron, zaś zeznania wnioskodawcy nie zostały podważone przez stronę pozwaną.

W oparciu o poczynione ustalenia Sąd Okręgowy częściowo uwzględnił odwołanie. Zgodnie z treścią art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku, poz. 887 ze zm.), prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

Zgodnie zaś z treścią art. 111 ust. 1 cyt. ustawy, wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego:

- 1) z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia;
- 2) z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty, z uwzględnieniem art. 176;
- 3) z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty, a wskaźnik podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

W myśl art. 116 ust. 5 cyt. ustawy, do wniosku w sprawie przyznania świadczeń powinny być dołączone dowody uzasadniające prawo do świadczeń i ich wysokości, określone w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. Także art. 117 ustawy emerytalnej wskazuje, iż okresy składkowe, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2-9 i ust. 2 pkt 1 lit. b-d, pkt 2 lit. d i pkt 4-17, mogą być uwzględnione, jeżeli zostały udowodnione dokumentami (zaświadczeniami) lub wpisami w legitymacji ubezpieczeniowej, bądź uznane orzeczeniem sądu.

Zgodnie natomiast z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412), środkiem

dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Okresy zatrudnienia wnioskodawcy na podstawie umowy agencyjnej zawartej z Wojewódzkim Ośrodkiem(...)w R. od dnia 20 grudnia 1979 roku do dnia 31 grudnia 1984 roku oraz z Gminną Spółdzielnią (...) w I. od dnia 20 czerwca 1985 roku do dnia 1 października 1990 roku zostały zaliczone do stażu ubezpieczeniowego i nie budziły wątpliwości. Kwestią sporną pozostawało ustalenie wysokości podstawy wymiaru emerytury z uwzględnieniem tych okresów.

W ocenie Sądu Okręgowego, z zebranego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności znajdujących się w aktach osobowych zaświadczeń i kalkulacji finansowych, w części okresów możliwe jest ustalenie na tej podstawie wysokości pobieranego przez wnioskodawcę wynagrodzenia.

Z kalkulacji finansowych dla restauracji (...) w M. wynika, iż w okresie od 20 grudnia 1979 roku do 31 grudnia 1980 roku zysk przedsiębiorstwa wyniósł 113.763 zł (co miesięcznie daje kwotę 9.480 zł) i w ocenie Sądu kwotę tę należy przyjąć do ustalenia wysokości emerytury w tym okresie. Z zaświadczeń z dnia 5 lutego 1981 roku i z dnia 4 stycznia 1982 roku wynika bowiem, iż wynagrodzenie miesięczne J. G. wynosiło około 10.000 zł, co w powiązaniu z wyżej wykazaną kwotą 9.480 zł pozwala przyjąć, iż w okresie od 20 grudnia 1979 roku do 31 grudnia 1980 roku oraz w styczniu 1981 roku i w grudniu 1981 roku miesięczne wynagrodzenie wnioskodawcy wynosiło po 9.480 zł. Z kalkulacji finansowych wynika również, iż w okresie od 1 marca do 31 grudnia 1983 roku płaca agenta wyniosła 12.000 zł miesięcznie, co pozwala przyjąć ją do ustalenia wysokości emerytury w tym okresie (12.000×10 miesięcy = 120.000 zł). Ponieważ ze świadectwa pracy z dnia 10 kwietnia 1985 roku wynika, iż wynagrodzenie J. G. według kalkulacji finansowej wyniosło 18.000 zł miesięcznie, to wobec braku szczegółowych danych na temat okresu w jakim wnioskodawca uzyskiwał takie wynagrodzenie, kwotę tę można przyjąć, ale wyłącznie za ostatni miesiąc tego zatrudnienia, tj. za grudzień 1984 roku.

Z kalkulacji wyników dla prowadzonego na podstawie umowy zlecenia punktu sprzedaży detalicznej branży cukierniczej w I. na okres 20 czerwca do 31 grudnia 1985 roku wynika, iż zysk wyniósł 82.800 zł, za rok 1986 wynagrodzenie agenta wyniosło 110.400 zł, za rok 1987 wynagrodzenie agenta wyniosło 146.000 zł, za rok 1988 zysk wyniósł 240.000 zł, zaś za okres od 1 stycznia do 1 października 1990 roku różnica zysku pozostawiona agentowi w stosunku do kosztów poniesionych przez agenta wyniosła 1.244.000 zł. Dlatego też, w ocenie Sądu Okręgowego, w w/ w okresach do ustalenia wysokości emerytury należy przyjąć wskazane kwoty.

Za pozostałe sporne okresy brak jest jakiegokolwiek dokumentacji potwierdzającej wysokość wynagrodzenia wnioskodawcy lub tak jak w przypadku okresu od 1 lutego 1982 roku do 28 lutego 1983 roku (gdzie wskazano, iż łącznie płace pracowników i agenta wyniosły 41.200 zł, a w okresie od 1 kwietnia do 31 grudnia 1984 roku płace agenta i współagenta wyniosły łącznie 27.000 zł), niemożliwe jest ustalenie jakie było wynagrodzenie samego agenta. Z kolei w roku 1989 różnica zysku pozostawiona agentowi w stosunku do kosztów poniesionych przez agenta przyniosła stratę w kwocie 41.400 zł.

W tym zakresie zatrudnienie ubezpieczonego jako agenta wykonującego pracę na rzecz jednostek uspołecznionych oraz wysokość osiąganych dochodów do dnia

16 maja 1982 roku winno być rozpatrywane w świetle przepisów ustawy z dnia

19 grudnia 1975 roku o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (Dz. U. Nr 45, poz. 232 ze zm.) oraz rozporządzenia wykonawczego do tej ustawy, tj. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 grudnia 1975 roku w sprawie wykonania ustawy o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (Dz. U. Nr 46, poz. 250 ze zm.).

Zgodnie z treścią § 3 cyt. rozporządzenia (obowiązującego do 17 maja 1982 roku, tj. do dnia wejścia w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 kwietnia 1982 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie wykonania ustawy

o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na rzecz gospodarki uspołecznionej na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia - Dz. U Nr 13, poz. 102), podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie osób, które zawarły umowę na zasadach zryczałtowanej odpłatności, stanowi podstawa wymiaru podatku od wynagrodzeń pomniejszona o ten podatek; jeżeli podatek od wynagrodzeń ustalony jest w kwocie ryczałtowej, przyjmuje się, że wynosi on 12%.

Wobec braku możliwości ustalenia w jakiej kwocie wnioskodawca odprowadzał podatek z tytułu zatrudnienia w charakterze agenta za okres od 1 lutego do 30 listopada 1981 roku i od 1 stycznia do 16 maja 1982 roku, w oparciu o treść § 10 cyt. rozporządzenia Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 14 lutego 1976 roku w sprawie trybu postępowania w zakresie ubezpieczenia społecznego osób wykonujących pracę na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (Dz. U. Nr 6, poz. 33), należało przyjąć, iż roczna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne nie była niższa od sześciokrotnej kwoty najniższego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce uspołecznionej. W przypadku bowiem, gdy roczna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie była niższa od sześciokrotnej kwoty najniższego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce uspołecznionej, jednostka gospodarki uspołecznionej zwracała ubezpieczonemu opłaconą przez niego część składki na ubezpieczenie, pomniejszoną o wypłacone w tym okresie zasiłki chorobowe, macierzyńskie, porodowe i rodzinne - przewidziane w art. 6 ust. 1 pkt 2 i 3, a roku tego nie wliczało się do okresu ubezpieczenia, wymaganego do uzyskania świadczeń na podstawie powołanej wyżej ustawy. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego nie wynika zaś, by ubezpieczonemu zwrócono jakkolwiek część składki na ubezpieczenie społeczne.

Z dniem 17 maja 1982 roku zaczęło obowiązywać powołane wyżej rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 kwietnia 1982 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie wykonania ustawy o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na rzecz gospodarki uspołecznionej na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia. Zgodnie z treścią § 3a tego rozporządzenia, jeżeli czas pracy określony w umowie odpowiadał co najmniej pełnemu wymiarowi czasu pracy obowiązującej pracowników jednostki gospodarki uspołecznionej, która zawarła umowę, podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie ustalona stosownie do § 2 i § 3 ust. 1 nie mogła być niższa od kwoty najniższego wynagrodzenia w gospodarce uspołecznionej.

Wobec powyższego za okresy od 17 maja 1982 roku do 28 lutego 1983 roku i od 1 stycznia do 30 listopada 1984 roku do ustalenia wysokości emerytury wnioskodawcy Sąd Okręgowy przyjął obowiązujące wówczas najniższe wynagrodzenie w gospodarce uspołecznionej za każdy miesiąc.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 6 lutego 2015 roku, o czym orzeczono w punkcie 1. sentencji, zaś w pozostałej części oddalił odwołanie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku złożył pozwany organ rentowy zaskarżając wyrok w punkcie I i zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 15 ust. 2a cyt. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez przyjęcie do obliczenia wysokości emerytury najniższego wynagrodzenia oraz naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów poprzez przyjęcie do obliczenia wysokości emerytury kwot wynikających z kalkulacji finansowych.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Organ rentowy wskazał, że przyjęcie do obliczenia wysokości emerytury wynagrodzeń wynikających z kalkulacji jest bezpodstawne, gdyż stanowią one jedynie prognozę a nie faktycznie uzyskane wynagrodzenie. Nadto zakładany w kalkulacji zysk nie oznacza, że jego kwota jest równoznaczna z dochodem osiągniętym przez wnioskodawcę.

Niezasadnym jest nadto przyjęcie do podstawy wymiaru emerytury najniższego wynagrodzenia, gdyż zgodnie z treścią art. 15 ust. 2a cyt. ustawy, może być ono przyjęte jedynie w stosunku do osób, wykonujących pracę w ramach stosunku pracy. Wnioskodawca był zaś zatrudniony w oparciu o umowę agencyjną.

Z tych względów pozwany uznawał apelację za uzasadnioną.

W odpowiedzi na apelację wnioskodawca wnosił o jej oddalenie, wskazując że wyrok wydany przez Sąd Okręgowy jest prawidłowy i zgodny z obowiązującymi przepisami.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja organu rentowego jest w części uzasadniona. Zgodzić się należy z pozwanym, że Sąd Okręgowy naruszył zasadę swobodnej oceny dowodów, wyrażoną w treści art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przyjęcie, że kalkulacje finansowe mogą stanowić podstawę do uwzględnienia w podstawie wymiaru emerytury uwidocznionych w nich kwot wynagrodzeń czy też zysku placówki, prowadzonej przez wnioskodawcę. Kalkulacje finansowe były sporządzane na początku każdego roku kalendarzowego, zatem zawierały wstępne a nie ostateczne, wynikowe rozliczenie kosztów związanych z funkcjonowaniem placówek prowadzonych przez wnioskodawcę. Kalkulacje były doręczane wnioskodawcy na początku roku kalendarzowego np. kalkulacja na 1987 rok – doręczona 11 marca 1987 r., kalkulacja na 1986 rok – doręczona 10 marca 1986 r. Planowane wysokości wynagrodzeń a tym bardziej zysków nie mogą zatem stanowić podstawy do przyjęcia, że kwoty założone zostały faktycznie osiągnięte. Również załączone przez wnioskodawcę zaświadczenia o zarobkach oparte są, jak wynika z ich treści, na kalkulacjach, zatem nie mogą stanowić miarodajnego dowodu w sprawie.

Zasadą jest, stosownie do treści art. 15 ust. 1 cyt. ustawy, że podstawę wymiaru emerytury stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne. Wynagrodzenie uwzględnianie w podstawie wymiaru emerytury nie może zatem budzić wątpliwości co do jego wysokości i faktycznej wypłaty. W sprawie niniejszej nie jest możliwe, wobec braku dowodów, zweryfikowanie czy zaplanowana wysokość wynagrodzenia została faktycznie przez wnioskodawcę osiągnięta. Tym samym Sąd Okręgowy bezzasadnie uwzględnił do podstawy wymiaru emerytury kwoty wynagrodzeń i zysków, wskazane w kalkulacjach.

Sporne okresy zostały uwzględnione jako okresy składkowe, zatem w miejsce wynagrodzeń wynikających z kalkulacji należy przyjąć do podstawy wymiaru emerytury za okres do dnia 16 maja 1982 r. wynagrodzenie w wysokości rocznej odpowiadające sześciokrotnemu najniższemu wynagrodzeniu miesięcznemu w gospodarce uspołecznionej, zaś za okresy przypadające po 17 maja 1982 r. najniższe wynagrodzenie w gospodarce uspołecznionej za każdy miesiąc. W tym zakresie, przyjmując powyższe kwoty, Sąd Okręgowy wydał trafny i zgodny z obowiązującymi przepisami wyrok i Sąd Apelacyjny w pełni argumentację Sądu I instancji podziela.

W pozostałej części apelacja organu rentowego nie zasługuje zatem na uwzględnienie. Błędne jest stanowisko pozwanego, iż z uwagi na treść art. 15 ust. 2a cyt. ustawy nie jest możliwe przyjęcie najniższego (z przepisu wynika – minimalnego) wynagrodzenia dla osób, które wykonywały zatrudnienie na innej podstawie niż stosunek pracy. Zgodnie z treścią cyt. przepisu jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy.

Istotnie przepis ten dotyczy wyłącznie pracowników, co wynika wprost z jego brzmienia. Możliwość uwzględnienia w podstawie wymiaru emerytury najniższego wynagrodzenia wynika jednak ze szczególnych uregulowań, wynikających

z przepisów dotyczących ubezpieczeń społecznych osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej – cytowana przez Sąd Okręgowy ustawa z dnia 19 grudnia 1975 r. Przepis art. 7 i art. 38 pkt 2 tej ustawy zawiera upoważnienie dla Rady Ministrów do określenia w drodze rozporządzenia szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru świadczeń i obowiązku ubezpieczenia.

Od dnia 17 maja 1982 r., stosownie do treści § 3a cyt. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 kwietnia 1982 r., jeżeli czas pracy określony w umowie odpowiada co najmniej pełnemu wymiarowi czasu pracy obowiązującego pracowników jednostki gospodarki społecznej, która zawarła umowę, podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie ustalona stosownie do § 2 i § 3 ust. 1 nie może być niższa od kwoty najniższego wynagrodzenia w gospodarce społecznej. Nie ulega wątpliwości, że wnioskodawca pozostawał w zatrudnieniu w pełnym wymiarze czasu pracy, zatem zachował prawo do obliczenia podstawy wymiaru świadczenia w sposób wskazany w cytowanym przepisie. Dodać należy, że przez świadczenie, do którego odwołuje się cyt. rozporządzenie należy rozumieć każde świadczenie z ubezpieczenia społecznego, a zatem również emeryturę – § 2 pkt 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 grudnia 1975 r. w sprawie wykonania ustawy o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na rzecz jednostek gospodarki społecznej na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (Dz.U.1975.46.250). Na marginesie wskazać należy, iż uprzednio organ rentowy rozważał możliwość przyjęcia do podstawy wymiaru emerytury od 17 maja 1982 r. najniższego wynagrodzenia w gospodarce społecznej (vide apelacja z dnia 8 marca 2016 r.).

Mając powyższe względy na uwadze Sąd Apelacyjny zmienił częściowo zaskarżony wyrok w trybie art. 386 § 1 k.p.c., zaś w pozostałej części oddalił apelację jako bezzasadną w trybie art. 385 k.p.c.